

аспірант кафедри англійської
філології і філософії мови
імені професора
О.М. Мороховського
Київського національного
лінгвістичного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ІТАЛІЙСЬКИХ ПРАВНИЧИХ ТЕРМІНІВ *AMMINISTRATORE DI SOSTEGNO, TUTORE, CURATORE* Й ДОТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Постановка проблеми. Здійснення технічного перекладу в спеціальних галузях знань потребує наявності перекладних термінологічних словників і усталеної практики роботи з термінологією в конкретних мовних парах. Особливої ваги якість перекладу набуває в контексті міжнародних правових відносин: правильне та достовірне передання інформації різними мовами є однією з основних передумов налагодження якісної співпраці між сторонами та її поглиблення на різних напрямках. Унаслідок різниці в інституційних системах країн брак практичних досліджень у галузі перекладу правничої термінології може спричинити істотні недоліки як для реалізації міждержавних програм, так і для ефективного розвитку взаємовідносин між індивідуальними контрагентами. Оскільки Італія є однією з провідних країн-реципієнтів українських мігрантів, особливої уваги потребують підходи до перекладу італійської термінології в галузі цивільного права, зокрема тих термінів, що не мають українських відповідників.

Постановка мети. Мета статті – запропонувати комплексний підхід до перекладу українською мовою італійських правничих термінів *amministratore di sostegno, tutore, curatore* й допитної термінології цивільного права в галузі опіки та піклування. Завдання статті: дослідити специфіку італійської термінології в межах інститутів опіки та піклування; здійснити порівняння елементів цивільного законодавства Італії й України; проаналізувати особливості *amministratore di sostegno* як терміна-реалії італійського права порівняно з *tutore* й *curatore*; розробити підхід до перекладу відповідної італійської термінології з використанням конкретних прийомів; запропонувати оптимальне представлення таких термінів в італійсько-українських юридичних словниках.

Актуальність статті зумовлена поточним реформуванням системи опіки та піклування України у сфері інституційного догляду й виховання дітей на тлі сталої популярності Італії як країни-реципієнта українських мігрантів і поглиблення економічної співпраці між Україною та країнами Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Галузь технічного перекладу з італійської мови сьогодні є нерозвинутою, а свою увагу українські науковці звертають здебільшого на питання художнього перекладу. У системі італійського права інститут *amministratore di sostegno* є відносно новим: його дослідження італійськими фахівцями триває досі. До комплексних праць, що розкривають сутність основних інститутів італійського цивільного законодавства в галузі опіки та піклування, зокрема *amministratore di sostegno, tutore* й *curatore*, а також порівнюють їхні характеристики й аспекти практичного втілення, належать публікації Ф. Вітуло (F. Vitulo) [7], Е.В. Наполі (E.V. Napoli) [10], А. Музіо (A. Musio) [9] та ін., які будуть детально розглянуті в цій статті. Українські науковці своїх досліджень зазначеній проблематиці не присвячували.

Виклад основного матеріалу. Важливою проблемою перекладу юридичної термінології є вироблення правильного підходу до роботи з термінами-реаліями, що відображають особливості правової системи конкретної країни та відсутні як явища в інституційному середовищі інших держав. Від цього залежить правильне розуміння перекладу різними адресатами й уникнення можливих розбіжностей у витлумаченні поняття.

У цій роботі буде розглянуто особливості перекладу італійських правничих термінів *amministratore di sostegno, tutore* й *curatore*. Зазначені поняття закріплені в італійському цивільному законодавстві та позначають три інструменти захисту осіб із різним ступенем обмеження дієздатності.

До набуття чинності Законом від 9 січня 2004 року № 6, яким унесено зміни до положень Цивільного кодексу Італії, система захисту осіб із різним рівнем обмеження дієздатності в країні ґрунтувалася на двох механізмах – *interdizione* (визнання фізичної особи недієздатною) та *inabilitazione* (обмеження цивільної дієздатності фізичної особи). Згідно з положеннями ст. 414 Цивільного кодексу Італії інструмент *interdizione* може бути застосований до повнолітньої особи, а також до неповнолітньої особи, якій надано обмежену цивільну дієздатність (*minore emancipato*), у тому разі, якщо така особа має «стійкий психічний розлад, що унеможливає забезпечення нею своїх власних потреб» (власний переклад) [4]. Визнання такої особи недієздатною призводить до призначення їй *tutore* (опікуна), тобто особи, яка представляє повною мірою свого підопічного (*tutelato*). До функцій опікуна належить повне виконання всіх цивільних дій від імені особи, визнаної недієздатною (*interdetto*), крім здійснення так званих *atti personalissimi* (дії щонайбільш особистого характеру), зокрема одруження, укладення заповіту, визнання батьківства тощо, які така особа не може здійснити взагалі внаслідок своєї недієздатності. Призначення опікуна відбувається за рішенням судді в справах опіки та піклування (*giudice tutelare*). Зазвичай опікунові виділяють певний місячний бюджет на забезпечення потреб підопічного, а сам опікун зобов'язаний щорічно звітувати перед *giudice tutelare* [7, с. 18–19]. *Protutore* в цій системі є особою, що представляє недієздатну особу в разі конфлікту інтересів такої особи та її опікуна [7, с. 29]

Таким чином, можна стверджувати, що процедура *interdizione* призводить до повного позбавлення особи можливості здійснювати будь-які цивільні дії та передання повноти таких функцій до *tutore* (опікуна). На відміну від *interdizione*, механізм *inabilitazione* (обмеження цивільної дієздатності фізичної особи), згідно з положеннями ст. 415 Цивільного кодексу Італії, застосовується до «повнолітньої особи, що має психічний розлад, але стан якої не настільки важкий, щоб позбавити її дієздатності» (власний переклад), а також до осіб, які завдають істотних матеріальних збитків собі або власній сім'ї через марнотратство, вживання алкоголю або наркотичних речовин, до особи, що від народження або раннього дитинства страждає на глухоту або сліпоту, якщо така особа не отримала належної освіти, крім випадків, коли вона зовсім не здатна забезпечити власних потреб [4]. На відміну від процедури *interdizione*, у разі застосування *inabilitazione* особі, визнаній такою, яка має обмежену цивільну дієздатність (*inabilitato*), за рішенням судді в справах опіки та піклування (*giudice tutelare*) призначається піклувальник (*curatore*).

За призначення піклувальника особа, чию цивільну дієздатність обмежено, зберігає право самостійно здійснювати всі дії, пов'язані зі звичайним управлінням майном (*ordinaria amministrazione*). За допомогою піклувальника *inabilitato* може виконувати дії поза межами *ordinaria amministrazione* (залежно від характеру правочину може бути необхідним дозвіл *giudice tutelare*), а також брати участь у судових процесах. На відміну від опікуна (*tutore*), піклувальник (*curatore*) не здійснює дій від імені свого підопічного (*curato*) та не представляє його, а лише надає такій особі необхідну підтримку й допомогу для реалізації описаних дій [7, с. 18–19; 5, с. 25]. Також *curatore* не зобов'язаний здійснювати початкову оцінку розміру статків особи з обмеженою дієздатністю, подавати звіти *giudice tutelare* [7, с. 19].

Призначення як опікуна (*tutore*), так і піклувальника (*curatore*) може відбуватися з ініціативи другого з подружжя, особи, що постійно мешкає разом із такою особою, родичів (*parenti*) включно до четвертого ступеня споріднення, родичів чоловіка або дружини (*affini*) включно до другого ступеня споріднення, опікуна, піклувальника або державного обвинувача (*pubblico ministero*) [5, с. 14].

Визначивши різницю між термінами *tutore* й *curatore* в італійському законодавстві, варто зазначити, що всюди в тексті переклад обох понять здійснено з використанням лексичних відповідників в українській мові – *опікун* і *піклувальник* відповідно. Такий вибір перекладацького прийому пов'язаний зі спорідненістю термінів в італійському й українському законодавстві. Так, Цивільний кодекс України (ЦКУ) встановлює два ступені зменшення цивільної дієздатності особи: обмеження цивільної дієздатності фізичної особи (ст. 36) та визнання фізичної особи недієздатною (ст. 39). Підставою визнання фізичної особи недієздатною, згідно зі ст. 39 ЦКУ, є те, що «вона внаслідок хронічного, стійкого психічного розладу не здатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними». Натомість, відповідно до ст. 36 ЦКУ, обмеження цивільної дієздатності може бути застосоване судом до фізичної особи, «якщо вона страждає на психічний розлад, який істотно впливає на її здатність усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними», а також у разі, «якщо вона зловживає спиртними напоями, наркотичними засобами, токсичними речовинами, азартними іграми тощо і тим ставить себе чи свою сім'ю, а також інших осіб, яких вона за законом зобов'язана утримувати, у скрутне матеріальне становище» [1].

Цивільний кодекс України також чітко визначає, що над фізичною особою, яку визнано недієздатною, встановлюється опіка (ч. 1 ст. 41), а над особою, цивільну дієздатність якої обмежено – піклування (ч. 1 ст. 37). Рішення в обох випадках ухвалює суд [1]. Коло осіб, які можуть бути заявниками в справах щодо визнання фізичної особи недієздатною або обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визначає Цивільний процесуальний кодекс України (ЦПКУ): у першому випадку відповідну заяву можуть подавати члени сім'ї, орган опіки та піклування або заклад психіатричної допомоги (ч. 1 ст. 296); у другому – члени сім'ї, близькі родичі, незалежно від їх спільного проживання, орган опіки та піклування або заклад із надання психіатричної допомоги (ч. 3 ст. 296). Ч. 2 ст. 297 також зазначає, що «Заяву про обмеження права неповнолітньої особи самостійно розпоряджатися своїм заробітком, стипендією чи іншими доходами або позбавлення її цього права може бути подано батьками (усиновлювачами), піклувальниками, органом опіки та піклування» [2].

Згідно з нормами ст. 67 ЦКУ, опікун зобов'язаний дбати про свого підопічного, забезпечуючи йому належні побутові умови, лікування тощо, а також учиняє правочини від імені та в інтересах свого підопічного. Натомість, відповідно до ст. 69 ЦКУ, піклувальник зобов'язаний дбати про свого підопічного, забезпечуючи йому належні побутові умови, лікування тощо, а також дає згоду на вчинення своїм підопічним визначеного кола дій, але не здійснює дій від його імені [1].

Отже, як видно з наведених положень цивільного законодавства Італії та України, попри наявність певних відмінностей, можна стверджувати про загальну відповідність італійських інститутів *tutela* й *curatela* українським опіка та піклування відповідно. Переклад із застосуванням лексичних відповідників у такому разі є обґрунтованим і не створює обмежень для безпомилкового сприйняття інформації адресатом.

Інститут *amministrazione di sostegno* не засвідчує *incapacità* (нездатності) людини до здійснення цивільних дій, а лише визнає *impossibilità* (неможливість) здійснення таких дій або *difficoltà* (труднощі) у їх виконанні. Постанова № 4/2007 Конституційного суду Італії визначає, що за призначення особі *amministrazione di sostegno* така особа завжди зберігає дієздатність (попри накладення певних обмежень) [5, с. 14].

Ст. 1 Закону № 6 від 9 січня 2004 року, яким запроваджено інститут *amministrazione di sostegno*, визначає, що його метою є «захист, із щонайменшим обмеженням дієздатності, осіб, які повністю або частково позбавлені самостійності у виконанні повсякденних дій, через надання тимчасової або постійної підтримки» (власний переклад) [8]. Одним з основних мотивів запровадження інституту *amministrazione di sostegno* в системі цивільного

права Італії стала необхідність збільшення гнучкості законодавства в галузі опіки та піклування. Практичні ситуації не завжди вимагали призначення судами *interdizione* або *inabilitazione*, однак меншої градації рівня обмеження цивільної дієздатності фізичної особи не існувало [11, с. 13].

Згідно з положеннями ст. 404 Цивільного кодексу Італії, призначення *amministratore di sostegno* відбувається на користь особи, яка не в змозі дбати про забезпечення власних інтересів (зокрема, в частковому обсязі або тимчасово) унаслідок немочі або фізичної чи психічної вади, за рішенням судді в справах опіки та піклування (*giudice tutelare*). Ст. 406 визначає, що ініціювати призначення *amministrazione di sostegno* може сам бенефіціар (*amministrato*), а також особи, перелік яких наводиться в ст. 417: чоловік або дружина, особа, з якою *amministrato* постійно мешкає, родичі (*parenti*) включно до четвертого ступеня споріднення, родичі чоловіка або дружини (*affini*) включно до другого ступеня спорідненості, опікун, піклувальник або державний обвинувач (*pubblico ministero*). Медичні та соціальні служби, що задіяні в піклуванні про особу, зобов'язані вносити пропозиції до *giudice tutelare* щодо призначення такій особі *amministrazione di sostegno* або повідомляти про таку необхідність державного обвинувача. Згідно зі ст. 408 особу *amministratore di sostegno* може визначати сам *amministrato* [4].

Основним завданням *amministratore di sostegno* є надання особі з обмеженим рівнем дієздатності підтримки в обсязі, необхідному для реалізації видів діяльності, які така особа не здатна виконувати самостійно. *Amministratore di sostegno* здійснює правочини від імені та в інтересах свого підопічного (*amministrato*), однак обсяг повноважень *amministratore di sostegno* обмежується лише тими цивільними діями, які його підопічний не здатен виконувати самостійно [9, с. 309–310]. Ухвала судді в справах опіки та піклування (*giudice tutelare*) може визначати коло дій, в яких *amministratore di sostegno* може діяти самостійно від імені підопічного, а також дій, у здійсненні яких *amministratore di sostegno* може допомагати такій особі [10, с. 144].

На відміну від піклувальника (*curatore*), який забезпечує захист особи лише з погляду розпорядження її майном, *amministratore di sostegno* поєднує завдання захисту майна особи й особистого піклування про неї [3, с. 167]. При цьому *amministratore di sostegno* зобов'язаний своєчасно повідомляти *amministrato* про дії, які він планує здійснити в інтересах такої особи, а в разі незгоди *amministrato* – повідомляти також і *giudice tutelare* [7, с. 19].

Отже, наведені норми італійського законодавства дозволяють стверджувати, що існує чітка різниця між функціями, завданнями та повноваженнями *tutore*, *curatore* й *amministratore di sostegno*. *Tutore* (опікун) повністю заступає собою недієздатну особу та здійснює діяльність від її імені, забезпечуючи всі її потреби; *curatore* (піклувальник) дбає лише про майнове питання підопічного та не здійснює жодних дій від його імені; *amministratore di sostegno* поєднує діяльність від імені *amministrato* й діяльність спільно з ним задля забезпечення його майнових інтересів та особистого піклування про нього, проте будучи якнайбільш обмеженим в обсязі здійснюваних в інтересах свого підопічного дій.

На відміну від термінів *tutore* (опікун) і *curatore* (піклувальник), для яких у цій статті вживалися українські відповідники, *amministratore di sostegno* є реалією італійського правового середовища, що не має еквівалентів в українському цивільному законодавстві. Тому постає питання щодо правильного перекладу зазначеного термінологічного словосполучення.

Як видно з табл. 1, італійський законодавець визначає чітке закріплення низки застосовуваних понять до відповідних правових механізмів. Отже, *amministrazione di sostegno* не можна ототожнювати повною мірою ані з опікою, ані з піклуванням, а *amministratore di sostegno* не можна ототожнювати ані з опікуном, ані з піклувальником відповідно.

Таблиця 1

**Порівняння функцій і правових наслідків запровадження механізмів
tutela, *curatela*, *amministrazione di sostegno***

Правовий механізм	Ступінь обмеження дієздатності фізичної особи	Статус особи за ступенем обмеження дієздатності	Тип особи, що здійснює функції опіки та (або) піклування	Статус особи як підопічного
tutela	interdizione	interdetto	tutore	tutelato
curatela	inabilitazione	inabilitato	curatore	curato
amministrazione di sostegno	amministrazione di sostegno	amministrato	amministratore di sostegno	amministrato

У разі застосування прийому калькування для перекладу терміна-реалії *amministratore di sostegno* істотною проблемою може бути нерозуміння адресатом його значення через відсутність усталеного й уніфікованого підходу до формулювання відповідного перекладу. Так, згідно з цим підходом, *amministratore di sostegno* можна перекласти як *надавач підтримки (допомоги)*, *розпорядник підтримки (допомоги)*, *адміністратор підтримки (допомоги)*, оскільки кожна з використаних синтаксичних одиниць позначатиме певною мірою основну функцію *amministratore di sostegno*. Однак витлумачення такого перекладу може бути неправильним.

Описовий переклад зазначеного термінологічного словосполучення можна представити як *призначена судом особа, що здійснює опіку та піклування над фізичною особою з щонайменшим обмеженням її цивільної дієздатності*. У наведеному перекладі не вжито термінів *опікун* або *піклувальник*, попри те, що функції *amministratore di sostegno* за масштабування можна розглядати як значною мірою подібні до повноважень *tutore*. Такий підхід дозволяє уникнути правових колізій у витлумаченні термінів, а також чітко виокремлює особу *amministratore di*

sostegno в тріаді *amministratore di sostegno – tutore – curatore*. Основним недоліком такого описового перекладу є його незручність через істотне збільшення кількості слів порівняно з термінологічним словосполученням у мові оригіналу. Уживання такого формулювання в перекладах юридичних текстів може бути непрактичним, переважтажувати адресата інформацією, таким чином ускладнюючи розуміння суті функцій *amministratore di sostegno*.

У разі гіперонімічного перейменування італійської реалії *amministratore di sostegno* як видового поняття виникне необхідність уживання термінів *опікун* або *піклувальник*, які є ширшими в українському праві, однак, як зазначено вище, це теж призведе до низки проблем зі сприйняттям перекладу.

Застосування прийомів транслітерування, транскрибування або комбінованої реномінації видається так само недоцільним, зважаючи на довжину вихідного термінологічного словосполучення: такий підхід переважуватиме текст перекладу транскодованим представленням реалії. Транскрибування *amministratore di sostegno* можна використовувати в усному перекладі з обов'язковим попереднім витлумаченням поняття через його опис українською мовою.

Зважаючи на наведені вище аргументи, у письмовому перекладі можна запропонувати поєднання прийомів калькування й описового перекладу для відтворення терміна *amministratore di sostegno* й похідних від нього українською мовою. За першого вживання скалькованого перекладу *надавач підтримки* доцільно навести поруч описовий переклад із роз'ясненням правової суті італійської реалії через розгорнуті словосполучення: *призначена судом особа, що здійснює опіку та піклування над фізичною особою з щонайменшим обмеженням її цивільної дієздатності* (перекладач також може додавати до опису деталі щодо функцій *amministratore di sostegno* залежно від наявності інформації в решті тексту оригіналу, яка дозволить читачеві повною мірою усвідомити сутність такої реалії). За подальших уживань скалькованого перекладу він уже не викликати можливих розбіжностей у тлумаченні адресата. Водночас буде забезпечено стиснення текстової інформації та спрощення її сприйняття.

За представлення перекладу терміна *amministratore di sostegno* та споріднених реалій в італійсько-українських термінологічних словниках доцільно використовувати саме описовий переклад. Особливо важливим є надання в межах такої статті посилання на переклади термінів *tutore* й *curatore*, що має на меті дозволити читачеві чітко усвідомити позицію *amministratore di sostegno* в тріаді *amministratore di sostegno – tutore – curatore* порівняно з українською діадою *опікун – піклувальник*. Маючи таку інформацію, адресат зможе уникнути невмотивованого змішування понять опікуна й піклувальника за перекладу італійської реалії *amministratore di sostegno*, а також самостійно обрати кінцевий прийом перекладу. Додатково в примітках у словниковій статті можна запропонувати й варіант скалькованого перекладу, який доцільно подати в лапках для підкреслення того, що такий переклад стосується італійської реалії та не є усталеним у практиці. Приклад представлення такої статті в італійсько-українському онлайн-словнику, створений автором, наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Представлення перекладу терміна *amministrazione di sostegno*
 в італійсько-українському онлайн-словнику [6]

<p>amministratore di sostegno loc. s.m. 1. [право] призначена судом особа, що здійснює опіку та піклування над фізичною особою із щонайменшим обмеженням її цивільної дієздатності («надавач підтримки»; у системі цивільного законодавства Італії є одним з інститутів опіки та піклування поряд із <i>tutore</i> й <i>curatore</i>) Див також: <i>tutore, curatore</i></p>
--

Беручи до уваги проаналізований у статті матеріал і вироблений підхід, у табл. 3 можна запропонувати глосарій із перекладами італійської термінології цивільного права в галузі опіки та піклування українською мовою.

Таблиця 3

Глосарій перекладів італійських правничих термінів у галузі опіки та піклування, опрацьованих у статті

Італійський термін	Переклад українською
affini	родичі чоловіка або дружини
amministrato	а) особа, на користь якої призначається процедура надання підтримки; б) підопічний надавача підтримки
amministratore di sostegno	призначена судом особа, що здійснює опіку та піклування над фізичною особою із щонайменшим обмеженням її цивільної дієздатності («надавач підтримки»)
amministrazione di sostegno	[інститут] надання підтримки особі із щонайменшим обмеженням її цивільної дієздатності
atti personalissimi	дії щонайбільш особистого характеру
curatela	піклування
curato	підопічний піклувальника
curatore	піклувальник

Італійський термін	Переклад українською
giudice tutelare	суддя в справах опіки та піклування
inabilitato	фізична особа, визнана такою, що має обмежену цивільну дієздатність
inabilitazione	обмеження цивільної дієздатності фізичної особи
interdetto	фізична особа, визнана недієздатною
interdizione	визнання фізичної особи недієздатною
minore emancipato	неповнолітня особа, якій надано обмежену цивільну дієздатність
ordinaria amministrazione	звичайне управління майном
parenti	родичі
protutore	особа, що представляє недієздатну особу в разі конфлікту інтересів такої особи та її опікуна
pubblico ministero	державний обвинувач
tutela	опіка
tutelato	підопічний опікуна
tutore	опікун

Висновки. Результати дослідження доводять, що переклад італійської термінології цивільного права в галузі опіки та піклування може бути пов'язаний з низкою проблем, зокрема щодо термінів-реалій, які не мають відповідників в українській системі права. Запропонований підхід із застосуванням різних перекладацьких прийомів до опрацювання конкретних термінів дозволяє уникнути можливих помилок у сприйнятті відповідної інформації кінцевим адресатом.

З огляду на брак досліджень у сфері спеціального перекладу з італійської мови можна вважати за доцільне поглибити подальший аналіз специфіки італійсько-українського перекладу в галузі цивільного права, зосередивши увагу на виявленні відмінностей між правовими системами Італії та України й виробленні комплексних підходів до якісного перекладу відповідної італійської правничої лексики українською мовою.

Література:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356. Дата оновлення: 02.10.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 03.11.2018).
2. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40–41. Ст. 492. Дата оновлення: 04.11.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 17.11.2018).
3. Cassano G. L'amministrazione di sostegno nella giurisprudenza. Santarcangelo di Romagna : Maggioli Editore, 2008. 875 p.
4. Codice civile italiano : R.D. 16 marzo 1942, n. 262. Aggiornato con le ultime modifiche legislative apportate, da ultimo, dalla L. 11 gennaio 2018. *Gazzetta Ufficiale*. 1942. № 79. URL: <http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-civile> (accesso: 15.11.2018).
5. Istituti giuridici di protezione delle persone prive in tutto o in parte di autonomia. Guida all'amministrazione di sostegno, alla tutela ed alla curatela / a cura dell'Associazione tutori volontari, con il contributo scientifico della Fondazione Promozione sociale onlus (2016). URL: http://www.fondazionepromozionesociale.it/CONVEGNI/2017_03_23_dopodinoi_TO/Doc%20Cartellina_GUIDA_TUTELA_ATV2016.pdf (accesso: 20.11.2018).
6. Amministratore di sostegno. *Kyiv Dictionary (Київський словник). Італійсько-український словник*. URL: https://kyivdictionary.com/uk/?q=amministratore%20di%20sostegno&from_lang=it&to_lang=uk (дата звернення: 01.12.2018).
7. L'abc per l'amministratore di sostegno / a cura di F. Vitulo. 2a ed. URL: http://www.angsalombardia.it/objects2/abc_amministratore_sostegno.pdf (accesso: 10.10.2018).
8. Legge 9 gennaio 2004, n. 6. *Gazzetta Ufficiale*. 2004. № 4. URL: http://www.minguzzi.cittametropolitana.bo.it/Engine/RAServeFile.php/f/Home/Testo_della_legge_n_6_del_2004.pdf (accesso: 17.11.2018).
9. Musio A. L'amministratore di sostegno: requisiti, funzioni, giuramento ed inventario. *Amministrazione di sostegno, interdizione, inabilitazione* / a cura di G. Salito, P. Matera. Padova : CEDAM, 2013. P. 295–334.
10. Napoli E.V. L'amministrazione di sostegno. Padova : CEDAM, 2009. 266 p.
11. Tabacchi P. Diritto civile per tutti i concorsi. 2a ed. Milano : Alpha Test, 2011. 292 p.

Анотація

**Д. ПРИЙМАК. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ІТАЛІЙСЬКИХ ПРАВНИЧИХ ТЕРМІНІВ
AMMINISTRATORE DI SOSTEGNO, TUTORE, CURATORE Й ДОТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ**

У статті розглянуто особливості перекладу італійської правничої термінології в галузі опіки та піклування. Проаналізовано різницю між інститутами цивільного права *amministratore di sostegno*, *tutore* й *curatore*. Здійснено порівняння таких італійських інститутів із будовою правової системи в Україні. Запропоновано підхід до перекладу італійських правничих термінів українською мовою, зокрема реалій, для яких в українській мові не існує відповідників. Виявлено переваги та недоліки застосування конкретних перекладацьких прийомів. Розроблено глосарій для перекладу основних термінів цивільного права Італії щодо опіки та піклування українською мовою. Показано, яким чином оптимізувати представлення перекладів безеквівалентних правничих термінів в італійсько-українських юридичних словниках.

Ключові слова: італійсько-український переклад, правничі (юридичні) термінологія, опіка та піклування, *amministratore di sostegno*, *tutore*, *curatore*, безеквівалентна лексика, реалії.

Summary

**D. PRYIMAK. THE SPECIFICS OF TRANSLATING ITALIAN LEGAL TERMS
AMMINISTRATORE DI SOSTEGNO, TUTORE, CURATORE AND ADJACENT TERMINOLOGY**

The article analyses the issues of translation of Italian legal terms into the Ukrainian language. The focus of the research is put on the terms of civil law in the domain of guardianship and trusteeship, namely *amministratore di sostegno*, *tutore*, *curatore*, and adjacent terminology. The need for a detailed analysis in this field is justified by Ukraine's ongoing reform of the guardianship system for children against the background of Italy's steady popularity as a destination country for Ukrainian migrants and continued development of economic partnership between Ukraine and EU member states.

The findings of the research testify that the legal systems of Italy and Ukraine have significant differences, and therefore translating Italian legal terms into Ukrainian is associated with inherent issues, particularly when dealing with culture-bound terms having no equivalents in the Ukrainian language.

In the domain of guardianship and trusteeship, Italian terms *tutore* and *curatore* have their equivalents in Ukrainian and can be translated directly as *опікун* and *піклувальник* respectively. However, the institute of *amministratore di sostegno*, introduced in Italy only in 2004, is a culture-bound phenomenon, and there is no established approach to translating this term in Ukrainian practice.

The results revealed in this article allow offering an approach under which *amministratore di sostegno* should be translated into Ukrainian by means of a calque, with a descriptive translation provided simultaneously. This combined approach minimises the risk of possible misunderstanding on the part of the addressee. In Italian-Ukrainian legal dictionaries, the descriptive translation approach should be prioritised, yet a loan translation can be given as an option in notes. The article also provides a glossary which can be used for translating correctly not only *amministratore di sostegno*, *tutore*, and *curatore*, but also adjacent legal terminology.

Further research in this field is required to develop a more comprehensive approach to the translation of Italian terminology of civil law based on a deep comparative analysis of the Italian and Ukrainian legal systems.

Key words: Italian-Ukrainian translation, legal terminology, guardianship and trusteeship, *amministratore di sostegno*, *tutore*, *curatore*, culture-specific vocabulary, culture-bound terms.